ΛΟΓΟΣ κ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ

Ὑπεσχέθη νὰ ἱδρυθῇ ἐδῶ Πολυτεχνεῖον - ἐνῶ τὸ Πανεπιστήμιον εἰς Ἰωάννινα

Κατηγόρησε τὴν Ε.Κ. διὰ «νόθευσιν τῆς ἐθνικῆς ἰδέας καὶ τῆς Δημοκρατίας»

ΕΖΗΤΗΣΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΣ ΑΠΟ ΤΟΝ κ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ Ν' ΑΝΑΚΑΛΕΣΗ "ΥΒΡΕΙΣ,,

Τὸ πλῆρες κείμενον τοῦ ἐκφωνηθέντος ἐν Πάτραις τὴν Κυριακὴν 2 τρέχοντος λόγου τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς ΕΡΕ κ. Παναγιώτου Κανελλοπούλου ἔχει ὡς ἀκολούθως:

Ἄνδρες καὶ γυναῖκες τῆς γενετείρας μου.

Ποτέ δὲν εἶχα ἐμφανισθῆ ἄλλοτε ἐνώπιόν σας μὲ εὐθύνας τόσον εὐρείας, ὅσον εἶναι αἱ σημεριναὶ μου εὐθῦναι. Ὀφείλω, ὅμως, νὰ ἐπεξηγήσω ἀμέσως τὴν φράσιν αὐτήν. Τὸ βάθος τῆς εὐθύνης, εἴτε εἶσαι ἁπλοῦς πολίτης, εἴτε ἡγέτης ἔθνους, εἶναι πάντοτε μέγα, ὅταν ἡ ὥρα εἶναι μεγάλη.

Εἶναι μάλιστα πάντοτε μέγα, ἐὰν ἡ φύσις του ρέπει πρὸς τὴν εὐθύνην.

Καὶ ὡς πανεπιστημιακὸς παιδαγωγὸς καὶ ὡς ἀρχηγὸς μικροῦ κόμματος, καὶ ὡς ἐξόριστος καὶ ὡς στρατιώτης εἰς τὸ μέτωπον, καὶ ὡς Ἕλλην εἰς τὰς σκοτεινὰς ὥρας τῆς κατοχῆς καὶ ὡς μέλος κυβερνήσεων κατὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον ἢ κατὰ τὸν συμμοριτοπόλεμον, καὶ ὡς συνεργάτης τοῦ ἀειμνήστου στρατάρχου Παπάγου ἢ τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς ΕΡΕ καὶ τοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς δημιουργικῆς ὀκταετίας Κωνστ. Καραμανλῆ, τὴν εὐθύνην μου ἔναντι τοῦ ἔθνους καὶ τῆς συνειδήσεώς μου τὴν ἡσθανόμην —παρακαλῶ νὰ μὲ πιστεύσετε— βαθεῖαν ὅσον καὶ σήμερον. Ἔχει, ἐν τούτοις κάποιαν ἰδιάζουσαν σημασίαν τὸ νὰ γνωρίζῃς, ὅτι αἱ πράξεις καὶ οἱ λόγοι σου διερμηνεύουν ἢ καὶ δεσμεύουν τὸ ἥμισυ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν αὐτὴν αἱ εὐθῦναι μου εἶναι σήμερον πολὺ εὐρύτεραι. Εἶμαι βέβαιος ὅτι σεῖς οἱ συμπολῖται μου, καὶ οἱ κάτοικοι γενικώτερον ὁλοκλήρου τοῦ νομοῦ Ἀχαΐας, θὰ θελήσετε νὰ μὲ βοηθήσετε εἰς τὴν ἐπιτυχῆ ἐκπλήρωσιν τῆς μεγάλης καὶ βαρείας ἀποστολῆς, τὴν ὁποίαν ὡς ἀρχηγὸς τῆς Ἐθνικῆς Ριζοσπαστικῆς Ἑνώσεως ἀνέλαβα. Δὲν προσδοκῶ μόνον τὴν βοήθειαν, ἡ ὁποία θὰ ἐκδηλωθῇ μὲ τὴν ψῆφον σας. Προσδοκῶ ψυχικὴν συμπαράστασιν. Ὑπάρχουν στιγμαὶ κατὰ τὰς ὁποίας ἡ μόνωσις τοῦ ἡγέτου εἶναι δραματική. Σᾶς παρακαλῶ νὰ μειώσετε εἰς τὸ ἐλάχιστον τάς, κατ' ἀρχήν, ἀναποφεύκτους αὐτὰς στιγμάς. Θὰ σᾶς εἶμαι εὐγνώμων, ἐὰν τὸ πράξετε.

Ἀντὶ τοῦ πάθους τὴν νηφαλιότητα

Τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα, εἰς τὸν ὁποῖον εἰσήλθομεν, δὲν τὸν ἐπεδίωξα. Πέραν τῶν εἰδικωτέρων σοβαρωτάτων καὶ δὴ ἐθνικῶν λόγων, οἱ ὁποῖοι μοῦ ἐπέβαλον νὰ μὴ ἐπιδιώξω τὰς ἐκλογάς, ὑπάρχει δι' ἐμὲ καὶ θέμα ἀρχῆς.

Πιστεύω, ὅτι οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα δημιουργοῦντες ἀδιέξοδα, νὰ ἐκβιάζουν τὴν λαϊκὴν θέλησιν δι' ἀλλεπαλλήλων ἐκλογῶν. Δενέγνωρισα εἰς τὴν ζωήν μου πεῖσμα, ἄρνησιν καὶ πάθος. Ἀντὶ τοῦ πείσματος, φαινομένου σπασμωδικοῦ παιδισμοῦ, προτιμῶ πάντοτε τὴν καθωδηγημένην ὑπὸ τοῦ νοῦ θέλησιν. Ἀντὶ τῆς ἀρνήσεως τὴν θετικὴν λύσιν. Ἀντὶ τοῦ πάθους τὴν νηφαλιότητα, τὴν ἤρεμον σκέψιν.

Δι' αὐτὸ καὶ προσεφέρθην ἐξ ὀνόματος ἑκατὸν τριάντα βουλευτῶν, νὰ στηρίξω τὴν κυβέρνησιν τῆς Ἑνώσεως Κέντρου. Ὁ ἀρχηγός της, ὅμως, δὲν ἠθέλησε νὰ στηριχθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ἐπὶ τῆς ψήφου ἐθνικοφρόνων καὶ δημοκρατικῶν βουλευτῶν καὶ δέχεται τώρα νὰ στηριχθῇ ὡς κόμμα, τοὐλάχιστον εἰς εἰκοσιτέσσαρας ἐκλογικὰς περιφερείας. ἐπὶ τῆς ψήφου τῶν ἐχθρῶν τῆς Δημοκρατίας.

Δύο συμπολῖται ἀρχηγοὶ κομμάτων

Τὸ φαινόμενον εἶναι βαθύτατα θλιβερόν. Καὶ θλίβομαι ἀκόμη περισσότερον, ὅταν σκέπτωμαι, ὅτι τοῦ φαινομένου αὐτοῦ κύριος παράγων εἶναι προσωπικῶς ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἑνώσεως Κέντρου. Δύο συμπολῖται σας εὑρίσκονται σήμερον ἐπὶ κεφαλῆς τῶν δύο μεγαλυτέρων κομμάτων τῆς χώρας. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ὁμιλῇ, ἤσκησε δριμεῖαν κριτικὴν κατὰ τοῦ ἑτέρου. Ἀλλ' ὅταν εἰς μακεδονικὰς πόλεις ὁμάδες νέων ἐκραύγαζον ὑβριστικὰ κατ' αὐτοῦ συνθήματα, παρενέβην ἐπιτιμητικῶς, ἀπαγορεύσας τὰς ἀνεπιτρέπτους αὐτὰς ἐκδηλώσεις. Ὁ ἕτερος συμπολίτης σας ὁ κ. Παπανδρέου, ἐπέτρεψεν εἰς τὸν ἑαυτόν του, ὅ,τι ἐγὼ δὲν ἐπέτρεψα οὔτε εἰς τοὺς παρασυρομένους ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ των νέους νὰ πράξουν. Μὲ ὕβρισεν ὁ ἴδιος. Δὲν θὰ τοῦ ἀνταποδώσω τὴν φιλοφρόνησιν. Ἀλλὰ θὰ ἐξετάσω ἐνώπιόν σας, ὡς ἔχω δικαίωμα καὶ καθῆκον, διατί μὲ ὕβρισε.

Ὁ συμπολίτης μου ἀρχηγὸς τῆς Ἑνώσεως Κέντρου μὲ ὕβρισε, διότι εἶπα τὴν ἀλήθεια.

«Εἶπα τὴν ἀλήθειαν»

Εἶπα τὴν ἀλήθειαν, ὅταν κατήγγειλα, ὅτι ἡ κυβέρνησις τοῦ κ. Παπανδρέου, ἡ κυβέρνησις τῶν ἑπτὰ ἑβδομάδων, ἤσκησε τὴν ἐξουσίαν ὡς πολιτικὴ ὀλιγαρχία.

Ἡ ἐντολὴ ἐδόθη ἐντὸς τῶν περιθωρίων τοῦ Συντάγματος, ἀλλὰ παρεβίασεν ὁ μεγαλόστομος κήρυξ τῆς Δημοκρατίας τὰς στοιχειώδεις ἀρχὰς τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος, ὅταν, χωρὶς στήριξιν κοινοβουλευτικήν, ἐσφετερίσθη τὰ δικαιώματα τῆς πλειοψηφίας καὶ διεχειρίσθη τὴν ἐξουσίαν ὡς κόμμα.

Εἶπα τὴν ἀλήθειαν, ὅταν κατήγγειλα, ὅτι ὁ κ. Παπανδρέου παρεβίασε, διὰ συγκεκριμένων πράξεων, ὡς ἡ ἀντικατάστασις τῆς Διοικήσεως τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης, παρεβίασε καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς νόμους, νομίζων προφανῶς ὁ μεγαλόστομος κήρυξ τοῦ Κράτους Δικαίου, ὅτι ἀρκοῦν τὰ ἐπιγράμματά του διὰ νὰ ἀναπληρώσουν τὸ γράμμα τῶν Νόμων.

Εἶπα τὴν ἀλήθειαν, ὅταν κατήγγειλα, ὅτι ὁ κ. Παπανδρέου, μὲ τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις του, προεκάλεσε τοιαύτην δυσπιστίαν ὡς πρὸς τὸ μέλλον τῆς οἰκονομίας, ὥστε ἐκλόνισε τὰ βάθρα της, τὴν νομισματικὴν σταθερότητα, ἡ ὁποία, ἀναγομένη εἰς τὴν θεμελιωτικὴν πρᾶξιν τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Προοδευτικῶν φίλου καὶ πολυτίμου συμμάχου εἰς τὸν σημερινὸν ἀγῶνα κ. Μαρκεζίνη ἐπὶ Κυβερνήσεως τοῦ στρατάρχου Παπάγου, ἔφθασεν ἐπὶ τῶν Κυβερνήσεων Καραμανλῆ μέχρι τοῦ ζηλευτοῦ σημείου νὰ ἔχῃ μεταβάλῃ τὴν δραχμήν— τὴν δραχμήν σου, Ἑλληνικὲ Λαέ— εἰς διεθνὲς εἰσιτήριον ἐλευθέρας κινήσεως.

Εἶπα τὴν ἀλήθειαν, ὅταν κατήγγειλα, ὅτι τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ πλεονεξία τοῦ κ. Παπανδρέου ἔναντι τοῦ λαοῦ, ὥστε, καταληφθεὶς ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ ἐκβιάσῃ μεγαλυτέραν λαϊκὴν εὔνοιαν διὰ τῆς διενεργείας νέων ἐκλογῶν, ὑπετίμησε τὴν κρισιμότητα, εἰς ἣν περιῆλθεν τὸ Κυριακόν.

Καὶ ἔφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ ὑπαγορεύσῃ εἰς τὸν φιλικόν του Τύπον— αὐτὸς ὁ μέγας τιμητὴς ἡμῶν ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ—τὸ σύνθημα, ὅτι καὶ ἡμεῖς, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ὑπηρεσιακὴ Κυβέρνησις, ἐδραματοποιήσαμεν τὸ μέγα ἐθνικὸν θέμα.

Εἶπα, τέλος, τὴν ἀλήθειαν ὅταν κατήγγειλα, ὅτι ἐπὶ ὁλόκληρον διετίαν ὁ κ. Παπανδρέου, πρὸς ἱκανοποίησιν κομματικοῦ πάθους, ὤθησε τοὺς νέους τῆς Ἑνώσεως Κέντρου νὰ διασταυρώνουν τὰ βήματα, τὰ συνθήματα κα' ἐν πολλοῖς καὶ αὐτὰ τὰ ἰδεώδη των μὲ ἐκεῖνα τῆς ἀντιδημοκρατικῆς νεολαίας τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς, προκαλέσας κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν βαρυτέραν ἐθνικὴν νοθείαν, ἡ ὁποία ἐσημειώθη μετὰ τὸ ΕΑΜ.

Ἔκβασις φυσικὴ καὶ ἀνεπηρέαστος τῆς τακτικῆς αὐτῆς τοῦ κ. Παπανδρέου εἶναι ἡ ὑπηρεσία, τὴν ὁποίαν παρέχει σήμερον ἡ ΕΔΑ πρὸς αὐτόν, ἀποφασίσασα εἰς εἰκοσιτέσσαρας ἐκλογικὰς περιφερείας νὰ ὑποστηρίξῃ τοὺς συνδυασμοὺς τῆς Ἑνώσεως Κέντρου.

«Ὕβρισε τὴν ἀλήθειαν»

Αὐτὰς τὰς ἀληθείας εἶπα καὶ ἐπαναλαμβάνω. Καὶ δι' αὐτὰς ἀκριβῶς ὑβρίσθην. Ἄρα, δὲν ὕβρισεν ὁ συμπολίτης μου ἐμέ. Ὕβρισε τὴν ἀλήθειαν. Δι' αὐτὸ καὶ εἶμαι ἀποφασισμένος νὰ τὴν ὑπερασπισθῶ ἐνώπιον τοῦ Λαοῦ.

Καὶ ἀπόκειται εἰς τὸν Λαόν, τὸν ὑπέρτατον ἐπὶ γῆς κριτήν, νὰ κρίνῃ, ἐὰν ἔχῃ δίκαιον ἡ ὑβριζομένη ἀλήθεια ἢ τὸ ὑβρίζον ψεῦδος.

Ἀναλαβὼν τὴν ἡγεσίαν τῆς Ἐθνικῆς Ριζοσπαστικῆς Ἑνώσεως εἰς ὥρας δυσκόλους διὰ τὴν χώραν ἐπέδειξα ἐπὶ ὁλόκληρον δίμηνον, ὑπομονὴν, ἐπιφυλακτικότητα, ἀκόμη καὶ προθυμίαν νὰ ἐξαγάγω τὴν κυβέρνησιν τοῦ κ. Παπανδρέου ἀπὸ τὴν κατάστασιν τῆς ἀνομίας καὶ νὰ προφυλάξω διὰ τῆς κοινοβουλευτικῆς ὑποστηρίξεως τῆς ΕΡΕ τὸ ἕτερον τῶν δύο μεγάλων ἐθνικῶν κομμάτων ἀπὸ τὴν κατολίσθησιν αὐτοῦ πρὸς τὰ ἰδεολογικὰ τέλματα, εἰς τὰ ὁποῖα περιήχθη μὲ τὸν ἐναγκαλισμόν τῆς ΕΔΑ.

«Ἐσκέφθην μόνον τί συμφέρει εἰς τὸν τόπον»

Δὲν ἐσκέφθην τί θὰ συνέφερεν εἰς τὸ μέγα κόμμα, τοῦ ὁποίου τὴν ἡγεσίαν ἀνέλαβα.

Ἐσκέφθην μόνον τί συνέφερεν ἐς τὸν τόπον. Καὶ εἰς τὸν τόπον συνέφερε νὰ εἶναι τὰ δύο μεγάλα κόμματα, παρὰ τὰς οἱασδήποτε μεταξύ των ἀντιθέσεις, παρατατεταγμένα εἰς τὴν αὐτὴν γραμμὴν ἀνενδότου ἐθνικῆς σκέψεως.

Δυστυχῶς ἡ ἡγεσία τῆς Ἑνώσεως Κέντρου, ἀνένδοτος εἰς κομματικὰς μόνον βλέψεις, ἐνέδωσεν εἰς τὸν πειρασμὸν νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν πλήρη σύγχυσιν τῶν ἰδεῶν καὶ σκοπῶν της μὲ τὰς ἰδέας καὶ τοὺς σκοπούς τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς.

Ἐπιτρέψατέ μου νὰ μνημονεύσω ἐνδεικτικῶς, πῶς ὑπεδέχθη κεντρώα ἐφημερὶς τοῦ νομοῦ Ρεθύμνης — ἑνὸς τῶν εἰκοσιτεσσάρων νομῶν, εἰς οὗς ἡ ἄκρα ἀριστερὰ ὑποστηρίζει τοὺς ὑποψηφίους τοῦ κ. Παπανδρέου— τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς νομαρχιακῆς ἐπιτροπῆς τῆς ΕΔΑ, δι' ἧς διακηρύσσεται καὶ ἐξηγεῖται ἡ σχετικὴ ἀπόφασις της. «Συμφωνοῦντες κατὰ πάντα», γράφει ἡ ἐφημερὶς τοῦ Κέντρου, «μὲ τὴν δημοσιευθεῖσαν ἀπόφασιν τῆς ΕΔΑ (παράρτημα Ρεθύμνης), δὲν συμφωνοῦμεν μόνον μὲ τὸ σημεῖον τῆς ἀποφάσεως, καθ' ὃ θὰ ὑποστηριχθῇ μὲν ἡ Ἕνωσις Κέντρου, δὲν θὰ ἀκολουθήσουν ὅμως οἱ φίλοι της τὴν διάκρισιν τοῦ σταυροῦ». Συμφωνεῖ, λοιπόν, «κατὰ πάντα» ἡ ἐφημερίς, ἡ συνδεομένη ἰδιαιτέρως μὲ τὸν ἕνα ἐκ τῶν τριῶν ὑποψηφίων τοῦ κ. Παπανδρέου εἰς τὸν νομὸν Ρεθύμνης, καὶ δυστροπεῖ μόνον, διότι οἱ «Ἐδαῖτες» δὲν θὰ συνάψουν διὰ τοῦ σταυροῦ καὶ προσωπικὸν δεσμὸν πρὸς ὡρισμένον κεντρῶον πολιτευτήν, διατεθειμένον προφανῶς νὰ εἶναι, ἐὰν ἐκλεγῇ, εἰδικὸς ἐπίτροπος τῶν κομμουνιστῶν εἰς τὴν κοινοβουλευτικὴν ὁμάδα τῆς Ἑνώσεως Κέντρου.

Ὑποψήφιος τοῦ κ. Παπανδρέου εἰς τὴν Δωδεκάνησον, ὅπου ἐπίσης ἡ ἄκρα ἀριστερὰ δέν κατήρτισε συνδυασμόν, ἐτόνισεν εἰς λόγον του, ὅτι τὸ θεωρῇ «τιμήν του», διότι θὰ ἐκπροσωπῇ καὶ τοὺς ὁπαδοὺς τῆς ΕΔΑ εἰς τὴν Βουλήν,

«Οὔτε ἐγὼ εἶμαι φαῦλος, οὔτε ὁ λαὸς ἠλίθιος»

Πῶς ἐτόλμησε, λοιπόν, ὁ κ. Παπανδρέου νὰ εἴπῃ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ὅτι εἶναι «φαῦλοι» ὅσοι ὁμιλοῦν περὶ συνοδοιπορίας καὶ «ἠλίθιοι» ὅσοι δίδουν πίστιν εἰς τὰ λεγόμενα σχετικῶς; Ὄχι, ἀξιότιμε συμπολίτα κ. Παπανδρέου. Οὔτε ἐνὼ εἶμαι «φαῦλος» ὁ ὁποῖος λέγω τὴν ἀλήθειαν, οὔτε εἶναι «ἠλίθιος» ὁ Ἑλληνικὸς Λαός, ὁ ὁποῖος πιστεύει εἰς ὅσα βλέπει ἐνώπιόν του.

Εἶναι ζήτημα τιμῆς δι' ὑμᾶς, κύριε ἀρχηγὲ τῆς Ἑνώσεως Κέντρου, νὰ ἀνακαλέσετε τὴν ὕβριν, τὴν ὁποίαν ἐξεστομίσατε κατ' ἐμοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, καὶ νὰ ἀποκηρύξετε τοὺς ὑποψηφίους σας, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀρκοῦνται— ὅπως ἀρκεῖσθε σεῖς— νὰ δέχωνται τὴν ὑποστήριξιν τῶν κομμουνιστῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκφράζουν καὶ τὰς εὐχαριστίας των πρὸς αὐτούς, ἀναλαμβάνοντες ἔναντι αὐτῶν δημοσίᾳ δέσμευσιν ἐθνικῶς καὶ δημοκρατικῶς ἀπαράδεκτον. Ἀλλὰ δὲν θὰ τὸ πράξετε αὐτό, κύριε Παπανδρέου. Ὡς ἄνθρωπος γνωρίζων καὶ τιμῶν τὴν ἰδιοτικήν σας ἀρετὴν καὶ τοὺς μακροὺς πολιτικοὺς ἀγῶνας σας, λέγω μὲ εἰλικρινῆ θλίψιν, ὅτι δὲν θὰ πράξετε, ὅ,τι θὰ ἔπρεπε νὰ πράξετε, διότι δυστυχῶς ἐφθάσατε εἰς τὸ σημεῖον νὰ ἀδιαφορῆτε διὰ τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα ὁδηγοῦν πρὸς τὸν σκοπόν σας, τὴν ἐξουσίαν.

Καὶ ὅμως, εἰς τὴν πολιτικήν— ἴσως καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς— οἱ σκοποί ἔχουν μόνον τότε ἠθικὴν ἀξίαν ὅταν ἐκφράζωνται καὶ εἰς τὰ χρησιμοποιούμενα πρὸς ἐπίτευξίν των μέσα.

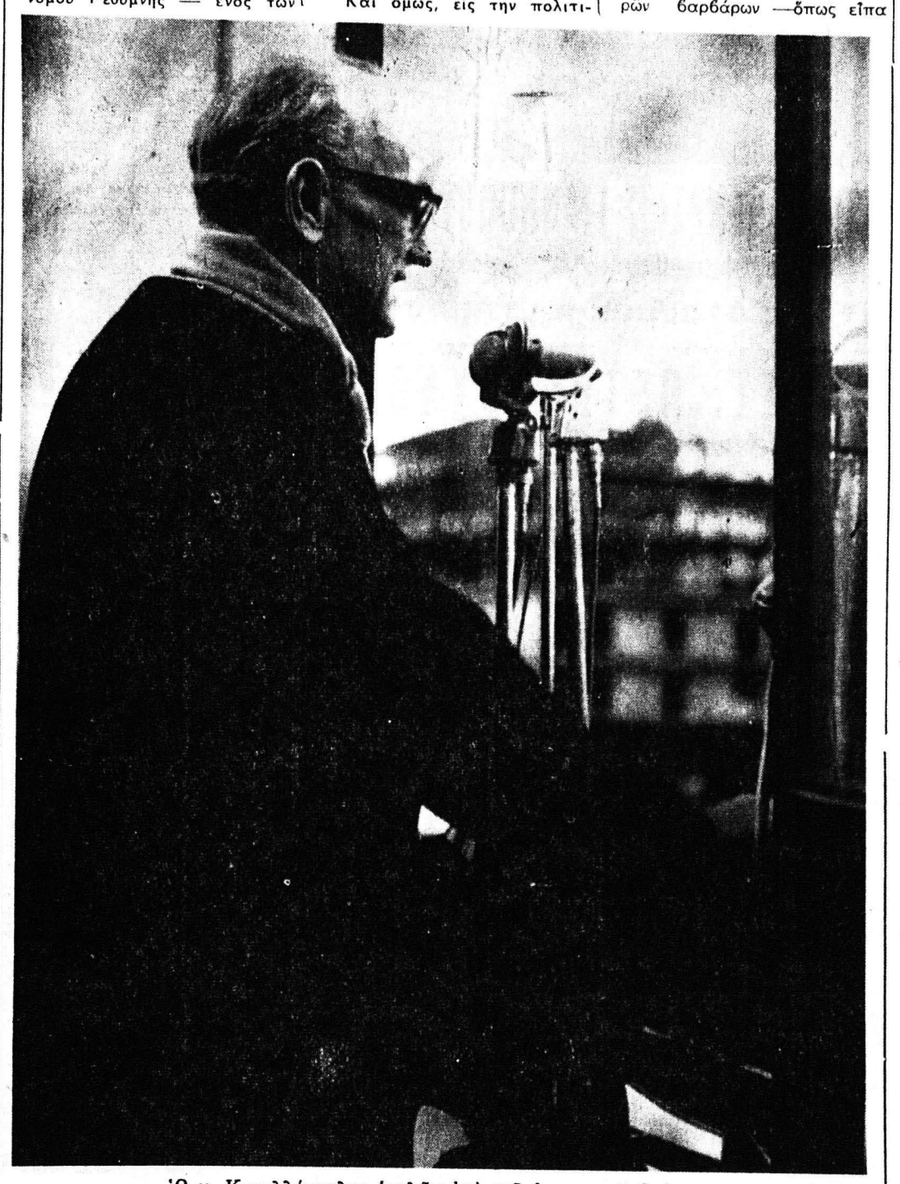

Ὁ κ. Κανελλόπουλος ὁμιλῶν ἀπὸ τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου

Περὶ προϊσταμένου καὶ ὑφισταμένων

Ὁ συμπολίτης μου κ, Παπανδρέου θεωρεῖ τὸν ἑαυτόν του ὡς τὸν κατ' ἐξοχὴν ἐργάτην τῆς Παιδείας. Ἀλλὰ τί εἶναι ἡ Παιδεία; Μήπως εἶναι μόνον ἡ ἀνέγερσις σχολικῶν κτιρίων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἔπραξεν ὁ κ. Παπανδρέου πρὸ τριακονταετίας, ἢ ἡ προεκλογικὴ οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἔπραξε πρὸ διμήνου; Μήπως πιστεύει ὁ κ. Παπανδρέου, ὅτι ἐπέδειξεν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν Παιδείαν, εἰρωνευθεὶς τὴν παραμονὴν τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, εἰς λόγον του ἐκφωνηθέντα εἰς τὴν πόλιν μας, ἐμέ καὶ εἰπὼν, ὅτι, ἐὰν δέν ἱδρύθῃ ἐδῶ τὸ τρίτον πανεπιστήμιον, αὐτὸ πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸ γεγονὸς, ὅτι ὁ συμπολίτης του εἶχε προϊστάμενον, ἐνῶ θὰ ἐλύετο πλέον καὶ τὸ θέμα αὐτὸ ἀφοῦ προϊστάμενος εἶχε γίνει ὁ ἴδιος; Εἶναι πολύ εὔκολον νὰ τοῦ ἀνταποδώσω τὴν εἰρωνίαν καὶ νὰ εἴπω, ὅτι, ἐὰν ἐμέ ἠμπόδισε τυχὸν ὁ προϊστάμενός μου νὰ πράξω ὅ,τι ἐπεθύμουν, ἐκεῖνος — ὁ κ. Παπανδρέου—δέν ἐπανέλαβεν εἰς τὰς ἐνώπιον τῆς Βουλῆς προγραμματικάς του δηλώσεις τὰ περὶ τρίτου πανεπιστημίου, διότι δέν τοῦ τὸ ἐπέτρεψαν οἱ ὑφιστάμενοί του τῶν Ἰωαννίνων καὶ τοῦ Ἡρακλείου τῆς Κρήτης.

Ἀποστολὴ τῆς Παιδείας

Ἂς ἀφήσῃ, ὅμως, ὁ κ. Παπανδρέου τὴν εἰρωνείαν, μέθοδον ἀγῶνος πολὺ μικρᾶς ἀξίας, καὶ ἂς σκεφθῇ σοβαρῶς, ἐὰν ἐξαντλῆται ἡ πρὸς τὴν Παιδείαν ὑπηρεσία, εἰς λόγους, μισθοὺς καὶ κτίρια.

Καὶ οἱ λόγοι, ἐὰν εἶναι ὡραῖοι, δὲν θλάπτουν καὶ οἱ μισθοὶ εἶναι πρόβλημα σημαντικόν, καὶ τὰ σχολικὰ κτίρια εἶναι ἀπαραίτητα. Ἀλλὰ Παιδεία σημαίνει καὶ κάτι ἄλλο. Σημαίνει παράδειγμα, δημιουργίαν ἤθους ἑλληνικοῦ, ἀνάτασιν πνεύματος καὶ ψυχῆς. Λυποῦμαι, διότι εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ παρατηρήσω, ὅτι μὲ τὴν ἁπλῆν παρεμβολὴν στίχων τῶν ἐθνικῶν μας ποιητῶν εἰς τὰς ἀγορεύσεις του δὲν δημιουργεῖ ἑλληνικόν ἦθος.

Ὁ κ. Παπανδρέου, δέν ἔχει πλέον τὸ δικαίωμα νὰ ἐμφανίζῃ τὸν ἑαυτόν του ὡς ἀρχιεργάτην τῆς Παιδείας, ἀφ' ἧς στιγμῆς μέ τὰ συνθήματά του προετοιμάζει τὴν εἴσοδον εἰς τὴν ἱερὰν οἰκογένειαν τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν τῶν «εὐγενῶν» ἐκείνων νέων, οἱ ὁποῖοι ὡς ψυχικῶς ἀμόρφωτα στίφη νεαρῶν βαρβάρων —ὅπως εἶπα εἰς τὴν Κρήτην, ὅταν τούς ἀντιμετώπισα — ἔχασαν κάθε δεσμὸν μέ τὴν ἑλληνικὴν παράδοσιν,

Γνωρίζει ἄριστα ὁ κ. Παπανδρέου, ὅτι οἱ «εὐγενεῖς νέοι» τούς ὁποίους ἐξαπέλυσε παντοῦ, ἀποτελοῦν ἀθέμιτον κρᾶμα ἀνευθύνων νεαρῶν ψυχῶν τῆς Ἑνώσεως Κέντρου καὶ λίαν ὑπευθύνων κομμουνιστῶν. Τὸ γνωρίζει καὶ ὅμως κολακεύεται, θεωρῶν τὸ κρᾶμα αὐτὸ ὡςπλᾶσμα τῆς δημιουργικῆς του πνοῆς.

Ἐδῶ, εἰς τὴν γενέτειράν μου ὅπου ἔζησα ὅλα τὰ μαθητικά μου χρόνια καὶ ἐδιδάχθην νὰ εἶμαι Ἕλλην, θεωρῶ καθῆκόν μου νὰ ὁμιλήσω εἰδικώτερον περὶ Παιδείας.

Ἡ ἀποστολὴ τῆς Παιδείας δέν ὁλοκληροῦται ποτέ. Δέν διαιοῦμαι, ἑπομένως, νὰ ἰσχυρισθῶ, ὅτι ὅσα συνετελέσθησαν κατὰ τὴν τελευταίαν ὀκταετίαν εἶναι ἐπαρκῆ. Ἐθέσαμεν τὰς βάσεις τῆς παραλλήλου ἀναπτύξεως τῆς κλασσικῆς καὶ τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Τὸ τρίτον Πολυτεχνεῖον διὰ τὰς Πάτρας

Ἐπιτρέψατέ μου νὰ ἀνοίξω εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ μίαν παρένθεσιν, ἡ ὁποία δὲν περιλαμβάνεται εἰς τὸ κείμενον, τὸ ὁποῖον ἔχω διατυπώσει — καὶ διετύπωσα, κείμενον, ὥστε νὰ ἔχῃ ἐγκαίρως σταλῆ εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ νὰ δημοσιευθῇ εἰς τὰς ἐφημερίδας — εἶναι ἡ μοναδικὴ φορὰ ἐν Πάτραις ποὺ ἔπραξα τοῦτο — ἐπιτρέψατέ μου ν' ἀνοίξω μίαν παρένθεσιν καὶ νὰ σᾶς πῶ: ὅτι, πράγματι, εἶναι ἀνάγκη καὶ ἡ πόλις τῶν Πατρῶν, ἀλλὰ καὶ ὡρισμέναι ἄλλαι πόλεις νὰ γίνουν κέντρα οὐσιώδους καὶ μεγάλης ἐπιστημονικῆς δραστηριότητος.

Ἡ σκέψις τὴν ὁποίαν ἔχω διαμορφώσει κατὰ τρόπον σχεδὸν ὁριστικὸν τροποποιεῖ μίαν παλαιοτέραν ἄποψιν τὴν ὁποίαν εἶχον ἀναπτύξει.

Ἡ πόλις τῶν Πατρῶν εἶναι — ἢ μᾶλλον εἶναι ἀνεπαρκῶς — ἀλλὰ θὰ γίνῃ σπουδαῖον βιομηχανικὸν καὶ τεχνικὸν κέντρον.

Ἡ σκέψις μου, διὰ νὰ μὴν εἴπω ἡ ἀπόφασίς μου, εἶναι νὰ ἱδρυθῇ εἰς τὰς Πάτρας τὸ τρίτον Πολυτεχνεῖον, ἡ μία τῶν σχολῶν τοῦ ὁποίου εἶναι δυνατόν, μάλιστα σχεδὸν ἀμέσως μετὰ τὴν ἵδρυσίν του νὰ λειτουργήσῃ.

Παραλλήλως, νομίζω ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἱδρυθῇ τὸ τρίτον Πανεπιστήμιον εἰς τὰ Ἰωάννινα, μὲ σχολὴν ὡρισμένην καὶ εἰς τὴν Κέρκυραν. Τέλος, θὰ πρέπει νὰ ἱδρυθῇ ἀνωτάτη Οἰκονομικὴ καὶ Ἐμπορικὴ Σχολὴ εἰς τὸ Ἡράκλειον τῆς Κρήτης καὶ ἐπίσης μία Ἀνωτάτη ἀκόμη Γεωπονικὴ σχολὴ εἰς τὴν Λάρισαν τῆς Θεσσαλίας. Αὐτὴ ἡ διάταξις νομίζω εἶναι ἡ ὀρθή.

Ἀγαπητοὶ φίλοι, κλείω τὴν παρένθεσιν, ἡ ὁποία περιέλαβε εὐσιώδη πρὸς τὴν πόλιν ὑπόσχεσιν. Τὰ εἰδικώτερα θέματα τῆς πόλεως θὰ ἐξετάσω τὴν Παρασκευήν, τὴν τελευταίαν προ τῶν ἐκλογῶν, ὅταν, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἀποκαθισταμένης τῆς φωνῆς μου, θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ σᾶς ὁμιλήσω ἔστω ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κέντρου τοῦ πολιτικοῦ νὰ σᾶς ὁμιλήσω καὶ διὰ τὰ θέματα τῶν Πατρῶν καὶ γενικώτερα νὰ σᾶς δώσω τὰ τελευταῖα συνθήματα τοῦ ἀγῶνος.

Ἐπανέρχομαι, ἑπομένως, εἰς τοὺς συλλογισμούς, τοὺς ὁποίους εἶχα κάμει πρὶν ἀνοίξω τὴν παρένθεσιν, τὴν σχετικὴν μὲ τὸ τρίτον Πολυτεχνεῖον, τὸ ὁποῖον θὰ ἱδρυθῇ εἰς τὰς Πάτρας.

Παιδεία διὰ τὸν Λαόν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ Ἔθνος

Κατεσκευάσαμεν χιλιάδας εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία σιθουσῶν διδασκαλίας. Ἐγκαινιάσαμεν τὴν ἀρχὴν τῆς κατ' ἔτος ἐγγραφῆς εἰς τὸν προϋπολογισμὸν μεγάλης πιστώσεως διὰ τὴν βαθμιαίαν πλήρωσιν ὅλων τῶν κενῶν εἰς τὸ διδακτικὸν προσωπικόν. Κατεστήσαμεν τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει καὶ σχολὴν Πολυτεχνείου, ἄξιον νὰ ἐκπληρώσῃ, μὲ μέσα σύγχρονα καὶ μὲ σύμπλεγμα θαυμασίων κτιρίων, τὴν ἀποστολήν του. Ἐθέσαμεν τὰς βάσεις πλήρους κτιριακῆς ἀνασυγκροτήσεως τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἐδώσαμεν εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον Ἀθηνῶν τὴν δυνατότητα νὰ ἀναπτυχθῇ κατὰ τρόπον ἀντα ποκρινόμενον εἰς τὰς συγχρόνους ἀπαιτήσεις. Προηγάγαγαμεν κατὰ τρόπον ἀποφασιστικὸν τὴν ἄθλησιν τοῦ σώματος, ὡς σχολικὴν καὶ ἰδίᾳ ἐξωσχολικὴν ἐμπειρίαν, ὡς ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἐπιδίωξιν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἰσορροπίας μεταξὺ πνευματικῆς καὶ σωματικῆς ἀγωγῆς.

Δέν θὰ ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιήσω τὸ πρῶτον πρόσωπον τοῦ πληθυντικοῦ.

Ἡ συμβολή μου εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ ἔργα ὑπῆρξε μικρά.

Ἡ τιμὴ διὰ τὴν πραγματοποίησιν αὐτῶν ἀνήκει κατὰ κύριον λόγον εἰς τὸν ἱδρυτὴν τῆς ΕΡΕ καὶ πρωθυπουργὸν τῆς δημιουργικῆς ὀκταετίας Κωνσταντῖνον Καραμανλῆν, ὡς καὶ εἰς τοὺς ἀσκήσαντας τὴν ὑπεύθυνον ἀποστολὴν τοῦ ὑπουργοῦ Παιδείας.

Πρέπει, ὅμως, ταυτοχρόνως νὰ τονίσω, ὅτι ἦσαν σπουδαῖα βήματα, ἀλλὰ βήματα εἰς μίαν ὁδόν, τὴν τῆς Παιδείας, τῆς ὁποίας τὸ μῆκος εἶναι ἀπεριόριστον.

Ἔτσι δικαιοῦμαι ἔτι μᾶλλον νὰ ἐξάρω τὰ ἐπιτελεσθέντα εἰς τὸν τομέα τῆς Παιδείας.

Κτίζεις μίαν γέφυραν ἢ ἕνα ἐργοστάσιον καὶ τὸ ἔργον εἶναι τετελεσμένον. Δυνατόν ἡ πρόοδος τῆς τεχνικῆς — ἢ καὶ μόνος ὁ φθείρων τὰ πάντα χρόν